

3 – U svatého Jana

Svatý Jan Nepomucký

Naši předkové stavěli u cest kříže a kapličky s vyobrazením některých svatých. Buď se jednalo o svaté patrony místních farností nebo o patrony cest, mostů, šťastného návratu a podobně. Vedlejší, ale nezanedbatelnou, roli plnily tyto stavby jako orientační body. Pokud si prohlédneme staré mapy rakouského vojenského mapování, najdeme na nich vyznačeno takových staveb mnoho. V okolí této stezky je jich zaznamenáno 7 v roce 1851 a 8 v roce 1890, přičemž 2 kříže z předchozího období nejsou zaznamenány a 3 kříže jsou nové. Umístění kapličky se svatým Janem Nepomuckým v tomto místě muselo mít nějaký konkrétní důvod. V mapě z roku 1781 je v těchto místech uveden místní název „Žestakova Rokle“, který už v pozdějších mapách není, ale na začátku rokle je křížek. Možná to je pocta svatému Janu za záchranu života, možná vzpomínka na někoho, kdo zde zahynul, či upozornění na vodní živel, protože je zde zmapován počátek vodního toku.

Historie a legenda

Jan se narodil v městečku Nepomuk (tehdy Pomuk) v západních Čechách někdy kolem roku 1345. Studia údajně absolvoval v cisterciáckém klášteře pod Zelenou Horou a na vyšší škole v Žatci. Později získal další vzdělání na právnické fakultě Karlovy univerzity a na univerzitě v italské Padově. V roce 1375 se připomíná ve funkci notáře arcibiskupské kanceláře.

Notářský zprávní Jan Nepomucký

láře. Kněžské svěcení Jan přijal v roce 1380. Působil také jako žatecký arcijáhen, kanovník u sv. Jiří a kanovník na Vyšehradě. Vrcholu své kariéry dosáhl, když se stal generálním vikářem arcibiskupa Jaga z Jenštejna. Roku 1393 se však společně s arcibiskupem dostal do sporu s králem Václavem IV. Když proti jeho vůli dopadli mnicha Odolena na opatský stolec v Kladru, byl Jan Nepomucký spolu se svými spolupracovníky zatčen a mučen. Později dal král všechny zatčené propustit, Jan však již předtím na mučidlech zemřel a jeho tělo bylo shozeno z Karlova mostu do Vltavy. Některé prameny zmíní jeho utopení. Legenda vypráví, že se tehdy otevřela nebesa, sestoupili andělé s palmovými ratolestmi a kolem Jagova těla se rozzářila tajemná světla. Jeho tělo později našli rybáři podle pěti zelených šestibokých hvězd zářících nad jeho tělem.

Pohřben byl ve Svatovítské katedrále Pražského hradu, a jak píše Bohuslav Balbín, „na vrch hrobu položen kámen s velkým nápisem, jakýž podnes čteme v řeči latinské: Cihodný pan magister Jan Nepo-

mučenský, tohoto kostela kanovník, královny zpovědník, že tajnosti svatosvaté zpovědi strážce byl až do smrti, od Václava Čtvrtého, českého krále Karla Čtvrtého syna, pokoušen mučením, z mostu do Vltavy uvřazen, zážraky oslaven, zde leží pohřbený léta 1393.“ Jan Nepomucký však ve skutečnosti zemřel až o deset let později, roku 1393.

Od té doby postupně sílí jeho legenda až po více než třech staletích došlo k Janovu svatořečení. Ačkoliv je Jan Nepomucký je dnes znám především jako mučedník zpovědního tajemství, ze 14. století se žádné záznamy o tom, že by funkci zpovědníka – a to přímo zpovědníka královny – vykonával, nedochovály. Poprvé se takto o něm zmiňuje ve své knize Tomáš Ebendorfer z Haselbachu až v roce 1449. Příběh Jana Nepomuckého zaznamenal ve známé „Kronice české“ rovněž Václav Hájek z Libočan (1541–43). První souvislé podání jeho života můžeme číst v díle „Fama posthuma“ Kašpara Draškoviče a Jiřího Plachého (1641), legendu dále zpracovali například Jan Ignác Dlouhoveský či Tomáš Pešina z Čechobrodu. Vrcholu literárního zpracování pak legenda dosáhla díle Bohuslava Balbína:

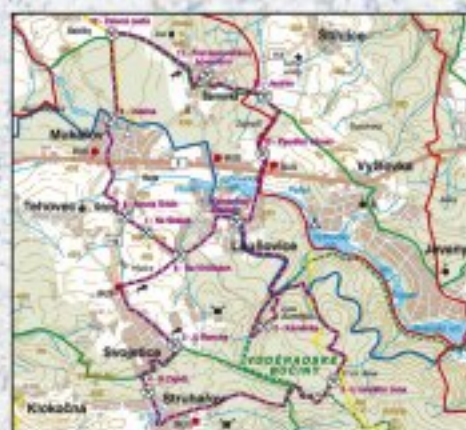
Václav pak král snad, jak sice zahálčivý byl, z okna vykoukaje jeho spáčil. (...) Slyš, praví, kněže, umřiť musíš, jestli ihned zpovědi ženy mě nevyvěstíš, a co ona se tobě kdy vyznala, neoznámíš. Blahoslavený Jan, věda, že v tolikrát opáčené věci daremné je mlčení, znamením celé hlavy neřbost svatokrásně ukázal. Hněd silní chlapi na zavolání královské jeho do jiné komory vnesli, noční na most přes řeku Vltavu uvedli, on pak smrt svou horlivými modlitbami a vzdycháním Pánu Bohu poroučeje, z mostu shoben a utopen byl 16. máje léta 1393. (Bohuslav Balbín: Vítá B. Joannis Nepomuceni Martyris, 1671)

Knihy byla přeložena do všech evropských jazyků a formou mluví šířena doslova po celém světě – přeložena též do japonštiny, čínštiny a jazyka malajských domorodců.

Dne 31.8.1683 byla vztyčena na Karlově mostě mučednická socha, dílo sochaře Jana Brokoffa, které mělo vliv na všechny pozdější sochy Svatého Jana Nepomuckého u cest, na mostech, před kostely nebo na mariánských a trojičních sloupech. Jan zde

Sežehnění Jana Nepomuckého v Lateránské bazilice dne 19. 6. 1729

Chůze a jízda po lesních cestách je na vlastní nebezpečí účastníků konání. Povinnost zohlednit objektivní riziko (stav a povaha vozovky) je povinností účastníků lesních cest. V části trasy vedené po lesních cestách není udržována celoroční sjízdnost a schůznost. V části trasy vedené po lesních cestách může být místní úpravou dočasně zakázán vstup: chůze a jízda je v tom případě zakázána.

zákaz ohně	zákaz vstupu do porostu
zákaz znečišťování	zákaz rušení zvěře
zákaz táboření	zákaz sběru rostlin
zákaz vstupu mimo trasu	

bývá zpodoběn v kanovníckém oděvu se svými atributy – křížem a martyrskou palmou.

Bývá uváděn jako patron a ochránce: cti a proti vši zlé pomluvě a nářčení; mostů, plavců a tonoucích a proti povodním; kněžích, kazatelů a almužníků, chudých a nemocných; klidné smrti a proti moru; Prahy a proti Turkům; Habsburkům, Schwarzenbergům a Wunschwitzům; a také patron bezpečného putování a šťastného návratu.

Vyobrazení svatého Jana Nepomuckého na Karlově mostě od J. Brokoffa

Svatý Jene z Nepomuku,
drž nad námi svoji ruku,
ať nám Bůh dá, co dal tobě,
by náš jazyk nezhnil v hrobě!
K. H. Borovský

Partneři projektu

Obec Louhovice

Obec Mukálov

Obec Struhalov

Obec Svojetice

Mukálovsko, občanské sdružení
pro Mukálov, Svojetice a Žemlovku

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

PROGRAM ROZVOJE VENKOVA